

Overzicht inspanningen

Toelichting format

In deze bijlage geven we een overzicht van alle projecten en inspanningen die vanuit het programma Brunssum Noord en Oost gestart zijn of gaan starten. Voor ieder project wordt aangegeven hoe deze bijdraagt aan de doelstellingen van het programma, wat specifieke resultaten zijn en hoe onze leidende principes gevolgd worden. Daarnaast wordt algemene projectinformatie gegeven, zoals planning, kosten en risico's. Hoewel de concentratie in Noord en Oost is maken we bij veel zaken geen onderscheidt. Bij het Tussen Wal en Schip budget kijken we bijvoorbeeld niet naar de wijk waar iemand woont maar naar het probleem dat opgelost moet worden. We werken domein-overstijgend en organisatie-overstijgend. Binnen het programma wordt een nieuwe koers ontwikkeld, een koers van verandering die, bij positief resultaat, wordt geïmplementeerd. We denken in Noord en Oost dus niet in grenzen maar in mogelijkheden.

De hier beschreven inspanningen hebben weliswaar de scope op de concrete stappen waardoor ze beperkt lijken maar in de praktijk zoeken we vooral naar nieuwe ruimte.

Op dit moment voeren we de volgende inspanningen uit, of worden deze in de toekomst opgestart:

1. Verduurzaming woningen

- A. Ontwikkeling woningen Schuttersveld en panden Rimbürgerweg
- B. Koppeling van kansen tussen inspanningen die gemeente en Weller gezamenlijk in het gebied willen doen

2. Werken met ambassadeurs

- A. Werken met ambassadeurs binnen de gemeentelijke organisatie
- B. Werken met ambassadeurs: inwoners
- C. Werken met ambassadeurs: externe partijen

3. Tussen wal en schip-budget: oplossen problemen en leren vanuit de echte werkelijkheid

4. Sociaal Veilig Brunssum

- A. Casuïstiek overleg
- B. VLB overleg
- C. Inrichten van de organisatie

5. Een zorgzame wijk in Noord

- A. Koppeling tussen de domeinen (Actieve inwoners, sociaal domein, eerstelijns zorg, tweedelijns zorg et cetera)
- B. Sociale Riolerings in Noord: Noorderhuis en Kans-Kracht

6. Ontwikkeling Schutterspark als groene long voor de inwoners

7. Herijking Sociaal Domein

- A. Bestaanszekerheid en preventie
- B. Jeugd en context
- C. Bouwfonds: jongeren en toekomst
- D. Impact leefomgeving
- E. Zorgzame wijk Noord, w.o. ouderen en voorzorg-cirkels (vgl. het door VGZ gefinancierde programma in Almere).

8. Doorontwikkeling gebiedsgericht werken

- A. Rol van de wijkmanagers
- B. Wijkplannen
- C. Participatie
- D. Participatieverordening
- E. Het Relevante Gesprek
- F. Inrichten van de organisatie

Projectnaam: Verduurzaming woningen		
Projectleider Daniëlle Grolleman	Opdrachtgever Manager ROV	Projectteam + rollen • Strateeg – Diana Verkooijen • Susan Hoenen – Communicatie adviseur • Leon Moureau – Ondersteuner • Jeroen Arts - Omgevingsmanager
Bijdrage aan doelstellingen Het verbeteren van de leefomgeving van bewoners en het vergroten van de bestaanszekerheid.	Resultaat • Het eindresultaat is aardgasvrije buurten in Brunssum in 2050 • Tussenresultaat zijn beter geïsoleerde woningen waardoor het leefklimaat erop vooruitgaat en 20% aardgasreductie in 2030 ten opzichte van 2020. Voor Noord en Oost geldt dat we actief de synergie zoeken tussen de gemeentelijke inzet en de inzet van Weller.	Bijdrage aan strategische principes • Mensgericht • Eigenaarschap • Belangen verbinden • Vertrouwen creëren • Samenwerken aan het doel
Aanleiding In 2015 is in Parijs het klimaatakkoord ondertekend. In het klimaatakkoord hebben 195 landen zich geconformeerd aan het verlagen van broeikas uitstoot. Voor Nederland houdt dit in dat de gehele bebouwde omgeving in 2050 aardgasvrij moet zijn. De gemeente heeft van de Rijksoverheid de regierol gekregen in dit proces.	Context Door de opwarming van de aarde moet toegewerkt worden naar een aardgasvrije bebouwde omgeving. Dit om verdere opwarming van de aarde te voorkomen.	
Kwaliteit Om meer te kunnen bereiken dienen er in de toekomst heldere keuzes gemaakt te worden. Veel mensen zijn in staat eigen investeringen te doen, we dienen die mensen te bereiken die hiertoe niet in staat zijn. Daartoe wordt er nu bijvoorbeeld gekozen om de middelen ‘verduurzaming van het huis’ in eerste instantie beschikbaar te stellen aan mensen die in 2023 een energietoeslag hebben ontvangen.	Scope Binnen Noord en Oost gaan we, samen met partnerorganisaties zoals Weller, aan de slag om, door middel van synergie en afstemming meer te bereiken. Daarbij richten we ons met verschillende maatregelen ook op inwoners die geen eigen middelen hebben.	Afbakening Projectteam duurzaamheid houdt zich enkel bezig met de buurtgerichte aanpak. Alle overige duurzaamheidsactiviteiten gaan niet via projectteam duurzaamheid. Bijv. de lokale aanpak isolatie is geen onderdeel van projectteam duurzaamheid omdat dit Brunssum breed uitgerold wordt.

Projectnaam: Verduurzaming woningen		
Planning Zie plan van aanpak.	Budget Er is een jaarlijks werkbudget voor projectteam duurzaamheid van € 100.000, -. Het werkbudget kan ingezet worden om externe expertise in te huren, ondersteuning voor planvorming, onderzoek doen naar mogelijke oplossingen voor een buurt en om bijeenkomsten te organiseren.	Risico's • Veel bewoners van met name Noord en Oost hebben onvoldoende middelen om grote stappen te kunnen zetten. Synergie in de beschikbare middelen is dan ook van essentieel belang. • Politieke keuzes om met name de mensen die het, het hardste nodig hebben te ondersteunen. Verdunning van het beschikbare budget levert te weinig op. • Daarnaast herkennen we tegenstijdige regels die verbonden zijn aan de beschikbare middelen.
Samenwerkingspartners • Woningcorporatie Weller • WoonWijzerWinkel • Energiek Brunssum • Buurkracht • Sweco • Satijn+ • Het Energiebureau • Faunaprotect	Randvoorwaarden Waar hebben we mee te dealen (niet beïnvloedbaar, bijv. regelgeving)? En wat hebben we nodig van de organisatie om goed aan de slag te kunnen (bijv. Bepaalde besluiten vanuit de directie).	Aanpak • Start enquête • Terugkoppeling enquête • Opzetten bewonerswerkgroep • Plannen maken met bewonerswerkgroep • Buurtbijeenkomst om bewonerswerkgroep en plannen voor te stellen • Werken aan wijk uitvoeringsplan • Buurt informeren • Pijlen wie actief wilt deelnemen (Duur +/- 2 jaar) • Overgaan tot uitvoering (Duur +/- 8 jaar)
Afhankelijkheden • Lokale aanpak isolatie, beperkend voor de uitvoering buurtgericht • Soortenmanagementplan, beperkend voor de uitvoering buurtgericht. Zonder SMP mag 6% per buurt natuurvriendelijk geïsoleerd worden. Deze ruimte wordt door de lokale aanpak opgeslokt.	Communicatie 3 tot 4 contactmomenten per jaar per buurt. Dit kan schriftelijk of middels een fysieke bijeenkomst zijn.	

Projectnaam: Werken met Ambassadeurs - Bewonersambassadeursgroep		
Projectleider Henk Verstappen – kwartiermaker	Opdrachtgever Evelien Meijerink	Projectteam + rollen • K2 heeft in haar interview ronde al veel mensen gesproken die mee willen denken • ZelfRegie Centrum NL (ZRC) zet ervaringskennis in
Bijdrage aan doelstellingen Zorgen voor ‘common ground’ tussen systeem- en leefwereld. Het leven van alledag moet uitgangspunt zijn voor maken van beleid.	Resultaat • Fase 1 samenstellen Bewonersambassadeursgroep medio april 2025 • Fase 2 aan de slag en komen met een werkwijze • Fase 3 Proactief en reactief reflecteren vanuit het leven van alledag op programma onderdelen	Bijdrage aan strategische principes • Mensgericht • Inwoner centraal • Verschillende reflectie momenten ingekleurd met ervaringsverhalen en duidingen • Werken vanuit lerende principes
Aanleiding De constatering dat beleid niet goed aansluit bij de praktijk, de ervaringen en behoeften van inwoners.	Context Zie ook ons programmaverhaal, intergenerationele problematiek en bestaansonzekerheid.	
Kwaliteit Opvolging van de reflectie, dat resultaat zichtbaar wordt	Scope Wanneer de reflectie en duiding vanuit bewonersambassadeurs leidt tot beleid wat meer (gedifferentieerd) aansluit bij de ervaringen van inwoners. Mensen moeten ervaren dat we het anders doen!	Afbakening Geen want de leefwereld kent er ook geen.
Planning Zie hierboven.	Budget • Opgenomen in Regiodeal budget. • Vergoeding deelname tijdens kantoortijd bijeenkomsten voor werkenden • Mee kijken in de keuken van andere voorbeelden in Nederland	Risico's • Dat het een formeel adviesorgaan wordt terwijl we op zoek zijn naar echte ervaringskennis • Het blijft te vaag voor inwoners
Samenwerkingspartners • Inwoners • Professionals in de wijk • Zelfregiecentrum	Randvoorwaarden • Draagvlak en commitment van politieke en lijnorganisatie • Ontwikkeling van en afstemming met ambassadeursgroepen in- en extern • Onafhankelijke facilitering van het beraad	Aanpak Al gaande bouwen aan de samenstelling en werkwijze van bewonersambassadeursgroep waarbij de deelnemers zelf bepalen.
	Communicatie N.t.b.	
Afhankelijkheden • Relatie met programmaplan Noord Oost en kwartiermaken zorgzame wijk Noord. • Bewonersambassadeurs-groep moet in de ontwikkeling spiegelen aan het realiteitsgehalte van het leven van alledag		

Projectnaam: Werken met ambassadeurs - Medewerkers gemeente		
Projectleider Evelien Meijerink	Opdrachtgever Harry van de Roer	Projectteam + rollen • Evelien regisseert en organiseert • K2 verzorgt trainingen stabiliteitsaanpak • Relevante gesprek Academie verzorgt workshop relevant gesprek • Ambassadeursteam gaat aan de slag met eigen werkwijze
Bijdrage aan doelstellingen Integraal en gebiedsgericht werken binnen de organisatie.	Resultaat Er is door de ambassadeurs een nieuwe werkwijze ontwikkelt die aansluit bij de doelstellingen van het programma. Daarnaast sturen ze, en zijn ze medeverantwoordelijk, voor de resultaten van het programma.	Bijdrage aan strategische principes • Werken vanuit lerende principes • Bottom up • Samen met de leefomgeving
Aanleiding De werkwijze moet niet door het programma alleen ontwikkeld worden, maar vanuit de lijnorganisatie. De integraliteit wordt hierdoor beter gedragen én bestendigd: We kennen gezamenlijke doelen en een gezamenlijk handelingsperspectief.	Context Op dit moment krijgt de gemeente gefragmenteerde opdrachten vanuit Wet- en Regelgeving (o.a. WMO, Participatie, Jeugd, fysiek), terwijl we integraal willen kijken naar vraagstukken en ook op die manier werken.	
Kwaliteit De nieuwe werkwijze moet effectief zijn en uitgerold zijn over de hele organisatie.	Scope 32 ambassadeurs verdeeld over alle afdelingen van de gemeentelijke organisatie, inclusief Betere Buren en ISD-Bol.	Afbakening We doen geen voorstellen voor nieuwe organisatorische indeling van de organisatie.
Planning Eind 2025 is het trainingsprogramma afgerond. In 2026 is de rol van ambassadeurs in sturing op het programma vastgeklekt. In 2025 beginnen we bij de uitvoering sociaal domein met nieuwe werkwijze.	Budget • Opgenomen in Regiodeal	Risico's • De groep ambassadeurs blijft op een eiland zitten en de rest van de organisatie niet meekrijgt in nieuwe werkwijze(n) • Een deel van de ambassadeurs haakt af, of is niet langer werkzaam bij de gemeentelijke organisatie.
Samenwerkingspartners • Programma - Organisatieontwikkeling • Bewonersambassadeursgroep • Externe ambassadeursgroep	Randvoorwaarden • Ruimte vanuit het MT/DT om nieuwe werkwijze daadwerkelijk te kunnen ontwikkelen en uitrollen • Rugdekking van College en directie	Aanpak • Trainingsprogramma met +- 8 modules • Reguliere bijeenkomsten • Samenwerkingsverband tussen de 3 ambassadeursgroepen wordt gecreëerd. Dit zal verschillende invalshoeken kennen, met minimaal een bijeenkomst per kwartaal
Afhankelijkheden • Programma organisatieontwikkeling • Teammanagers moeten aangehaakt blijven en ruimte geven	Communicatie We communiceren met de ambassadeurs en over het traject via mail en Intranet.	

Projectnaam: Werken met ambassadeurs - Externe partners		
Projectleider Evelien Meijerink	Opdrachtgever Harry van de Roer	Projectteam + rollen • N.t.b.
Bijdrage aan doelstellingen Het netwerk van betrokken professionals moet aangehaakt zijn bij de doelstellingen die we met het programma willen realiseren. OP deze manier draagt het bij aan alle doelstellingen.	Resultaat • Inzicht in het netwerk • Nieuwe werkwijze van het netwerk • Partners zijn betrokken en stemmen goed af	Bijdrage aan strategische principes • Eigenaarschap creëren • Werken vanuit verbinding • Creëren van vertrouwen • Mét de leefomgeving
Aanleiding Om de partnerorganisaties aangehaakt te laten zijn op de gemeenschappelijke opgave.	Context De opgave is breed, niet alleen voor de gemeentelijke organisatie, maar voor álle spelers in het veld.	
Kwaliteit De nieuwe werkwijze moet effectief zijn en uitgerold zijn over het totale netwerk van betrokken partijen.	Scope Een brede groep ambassadeurs (medewerkers van) betrokken partijen zijn benoemd en hebben zich verbonden aan het programma	Afbakening • De interne gemeentelijke organisatie of organisatieontwikkeling van partnerorganisaties
Planning 17 april 2025 is startbijeenkomst. Daar wordt bepaald welke nadere behoefte er is.	Budget N.t.b.	Risico's We kennen (te) veel sturingsmechanismen binnen alle domeinen. Echter wordt er niet domein overstijgend gestuurd. Bestaande mechanismen kunnen de werking van het netwerk belemmeren.
Samenwerkingspartners We groeien toe naar een model waarin vanuit alle betrokken domeinen de kern-partners betrokken zijn: Zorg, Veiligheid, Fysiek, Wonen, Onderwijs, etc.	Randvoorwaarden Tegelijkertijd goed oplopen met directies/bestuurders van betrokken partijen.	Aanpak • Het netwerk moet van onderop groeien. Een ontwerp van dit netwerk maken we daarom niet van tevoren, maar is een iteratief proces met de betrokkenen. • We starten op 17 april met de startbijeenkomst.
Afhankelijkheden • Medewerkers gemeentelijke organisatie -ambassadeursgroep • Inwoners ambassadeursgroep • Ontwikkelingen bij netwerkpartners	Communicatie N.t.b.	

Projectnaam: Tussen Wal en Schip Budget		
Projectleider Evelien Meijerink	Opdrachtgever Harry van de Roer	Projectteam + rollen Aanleveren casuïstiek: • Casuïstiek overleggen • Uitvoeringsteams • Wijkmanagers Beslissen oplossingen: • Evelien Meijerink vaak in overleg met.
Bijdrage aan doelstellingen Zorgen voor verbinding in de oplossingen tussen systeemwereld en leefwereld en binnen de systeemwereld.	Resultaat • Inwoners ervaren een oplossing van hun vraagstuk • Beleid leert waar we andere keuzes moeten maken	Bijdrage aan strategische principes • Mensgericht • Inwoner centraal • Verschillende reflectie momenten ingekleurd met ervaringsverhalen en duidingen • Werken vanuit lerende principes
Aanleiding De constatering dat beleid niet goed aansluit bij de praktijk, de ervaringen en behoeften van inwoners.	Context Zie programmaverhaal, intergenerationele problematiek en bestaansonzekerheid.	
Kwaliteit Opvolging van de resultaten en vertaling naar beleid.	Scope Mensen moeten ervaren dat we het anders doen!	Afbakening Geen want de leefwereld kent er ook geen.
Planning Doorlopend zolang het nodig is.	Budget • Opgenomen in Regiodeal budget • Budget van het noodfonds wordt gekoppeld • Aanvullende financiering opgenomen in begroting	Risico's • Het Tussen Wal en Schip budget wordt besteed aan zaken waar deze niet voor bedoeld is, terwijl het ook anders gefinancierd kan worden
Samenwerkingspartners Alle interne en externe partijen	Randvoorwaarden • Draagvlak en commitment van politieke en lijnorganisatie • Kan niet, mag niet, doen we al" moet als mantra ook verdwijnen uit de reguliere lijn.	Aanpak Volledig afgestemd op de vraag. We werken niet via lijstjes maar vanuit de echte werkelijkheid.
Afhankelijkheden • Nieuwe werkwijzen in het sociaal domein ontwikkelen	Communicatie N.t.b.	

Projectnaam: Sociaal Veilig Brunssum a. Casuïstiek overleg b. VLB overleg (Veilig Leefbaar Brunssum) c. Inrichten van de organisatie		
Projectleider Anoek Vandermullen	Opdrachtgever Evelien Meijerink	Projectteam + rollen Breed samengesteld overleg met interne en externe partijen
Bijdrage aan doelstellingen Zorgen voor 'common ground' tussen systeem- en leefwereld. Het leven van alledag moet uitgangspunt zijn voor het bieden van oplossingen en het maken van beleid.	Resultaat In de komende twee jaar werken we aan een Sociaal Veilig Brunssum met focus op Brunssum Noord en Oost. Deze gebiedsgerichte en persoonsgerichte aanpak moet leiden tot meer stabiliteit bij onze bewoners die nu te weinig stabiliteit ervaren en daardoor op allerlei fronten in de problemen komen. In deze aanpak herkennen we drie cirkels in ons leerproces, van waaruit we ervaringen ophalen: 1. Casuïstiek 2. Uitvoering en beleid 3. Sturingsmodellen Daarna moet deze werkvorm geïntegreerd worden in onze normale manier van werken	Bijdrage aan strategische principes - Mensgericht - Inwoner centraal - Verschillende reflectie momenten ingekleurd met ervaringsverhalen en duidingen - Werken vanuit lerende principes
Aanleiding Inwoners die in een onzeker bestaan leven bewegen zich vaak op de grens tussen Veiligheid en Zorg. Dit vraagt om een gecoördineerde inzet en aanpak.	Context We richten ons op de inwoner op basis van de stabiliteitsdriehoek	
Kwaliteit Opvolging van de inzet zodat resultaat zichtbaar wordt.	Scope We begeven ons op de tussengebieden tussen de domeinen.	Afbakening Wat regulier kan doen we regulier!
Planning Zie hierboven.	Budget Opgenomen in Regiodeal budget.	Risico's - Wachten met het bieden van een oplossing tot het casuïstiekoverleg - Men neemt geen casusverantwoordelijkheid

Projectnaam: Sociaal Veilig Brunssum a. Casuïstiek overleg b. VLB overleg (Veilig Leefbaar Brunssum) c. Inrichten van de organisatie		
Samenwerkingspartners Zie hierboven.	Randvoorwaarden - Draagvlak en commitment van politieke en lijnorganisatie - Draagvlak en commitment bij samenwerkingspartijen	Aanpak - Van start gegaan vanuit de vraag - Nu in de fase van formaliseren wat strikt noodzakelijk is - In 2025 starten met trainingen voor de deelnemers vanuit het Stabiliteitsdenken
Afhankelijkheden Relatie met programmaplan Noord Oost en de innovatie Sociaal Domein	Communicatie N.t.b.	

Projectnaam: Zorgzame wijk in Noord		
Projectleider Henk (Kwartiermaker)	Opdrachtgever Programma manager Evelien Meijerink	Projectteam + rollen • 1e schil: Wijkmanagers, met name Noord (Monique Urlings) ondersteuning TG en K2 • 2e schil in- externe netwerk (ook informeel)
Bijdrage aan doelstellingen Meer regie bij inwoners over hun eigen gezondheid en welbevinden Meer gebiedsgerichte integraliteit en verbinding in de uitvoering van de zorg en ondersteuning, trusted networks: • Vertrouwen en samenwerking eigenaarschap bewoners • Veiligheid en stabiliteit • Gezondheid en welbevinden?	Resultaat Medio september 2025 ligt er een breed gedragen en realistisch richting- en inrichtingsvoorstel voor een zorgzame wijk Noord Met name op het domein van het voorliggende veld en de basiszorg en ondersteuning.	Bijdrage aan strategische principes • Met de leefomgeving • Eigenaarschap creëren bij partners.
Aanleiding • De constatering dat hardnekkige intergenerationele problematiek in combinatie met de overtuiging dat er meer en beter ingezet moet worden vanuit de ervaring van inwoners om hiermee de kracht van gemeenschap te waarderen waardoor schaars beschikbare maatwerk ingezet kan blijven worden voor diegene die het echt nodig hebben. • Beweging van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag / normaliseren vanuit een holistische integrale blik (stabiliteit aanpak en positieve gezondheid)	Context Zie ook ons programmaverhaal.	
Kwaliteit Tevredenheid en effectiviteit.	Scope • Vanuit een gemeenschappelijk en gedragen verhaal ontsluiten van de latente en manifeste kracht van de gemeenschap door realisatie ontmoeting en verbinding plekken en de inzet van een wijkondersteuner • Afbuigen en dempen van de zorgvraag • Beschikbaarheid, presentatie in de wijk van een vrij toegankelijk zorg en welzijn netwerk	Afbakening • Nieuwe zorg of interventies contracteren • Snelle resultaten boeken in de outcome

Projectnaam: Zorgzame wijk in Noord		
Planning • April 2025 draagvlak en inspiratie op de richting van de zorgzame wijk • September 2025 inrichtingsvoorstellen voor een zorgzame wijk vanuit eigenaarschap netwerk • Aanvraag richting VWS voor aanvullende middelen	Budget • In de richting en inrichtingsfase geen extra kosten. We voorzien wel kosten voor de implementatie fase (verrichtfase), in de vorm van projectleider en extra leerinzet uren zorg en welzijn aanbieders. • Verbindingen maken voor de de uitvoering plan met gala/iza middelen voor dorpsondersteuner / leefstijlcoach / ontmoetingsruimten etc.	Risico's • Te snel resultaten willen boeken en te veel of alleen kwantitatief (meten)
Samenwerkingspartners • Burgers • Verenigingen breed • 1e lijn zorg • 2e lijn zorg • Ambtelijk sociaal domein	Randvoorwaarden • Rechtmatigheid invulling wettelijke taken	Aanpak • Tijd nemen om samen goed te richten, draagvlak creëren • Hierna in co-creatie gaan inrichten • Verrichten vervolgens op basis van trail and error bouwen met elkaar
Afhankelijkheden • De lijnorganisatie op beleid en uitvoering wmo, jeugdwet, participatiewet en sociale basis • Beleid transformatie sociaal domein en programma Noord Oost	Communicatie • 17 april terugkoppeling breed • Afbeeldingen (nog op te leveren)	

Projectnaam: Sociale Riolering in Noord: Noorderhuis en Kanskracht		
Projectleider -Henk Verstappen als kwartiermaker, daarna nader invullen -Vivian Huynen, Kanskracht locatie	Opdrachtgever Evelien Meijerink	Projectteam + rollen • Henk Verstappen • Monique Urlings • Vivian Huynen
Bijdrage aan doelstellingen Mee doen	Resultaat • Het Noorderhuis en Kanskracht worden beter benut, dicht bij de leefwereld van inwoners	Bijdrage aan strategische principes • Strategische principes • -Mensgericht • -Gemeenschap gericht • -Eigenaarschap bij Inwoners
Aanleiding Onze samenleving is sterk geïndividualiseerd. Een Amerikaanse socioloog zag dat mensen vanaf de jaren 1960 steeds vaker ‘alleen gingen bowlen’. Het gezelschapsspel maakte plaats voor solo-spel. De verbindende kracht van kerken, zuilen, werk en woonplek verzwakte. Het sociale weefsel viel uit elkaar. Ook in Nederland deed deze individualiseringstrend zich voor. Veel publieke diensten en maatschappelijke domeinen zijn de laatste veertig jaar als een markt georganiseerd: er is competitie ontstaan tussen scholen, zorginstellingen en openbaarvervoersbedrijven en kostenefficiency is daarbij vaak belangrijker dan sociale kwaliteit. Ook mensen zijn in een competitie terecht gekomen – een competitie waarin zelfredzaamheid als een verdienste wordt gezien en kwetsbaarheid als ‘eigen schuld’. Wie niet mee kan doen, is af.	Context In deze context zijn mensen decennialang gestimuleerd om ‘de beste versie van jezelf worden’. De verantwoordelijkheid tot gedragsverandering, tot gezonde keuzes en tot zelfredzaamheid werd bij henzelf gelegd. Maar deze individualistische benadering heeft weinig effect gesorteerd. Individualisering heeft welzijn, gezondheid en veerkracht van mensen zelfs ondermijnd. Mensen achter de broek zitten met boodschappen dat ze ongezond leven of hun financiën niet op orde hebben, heeft geleid tot ongezond dieet- en jojo gedrag, tot stigmatisering van burgers die verdwaald zijn in systemen, tot schaamte en verminderd zelfrespect. Deze aanpak heeft geresulteerd in een tweedeling tussen mensen die mee kunnen in het systeem, die alles onder controle lijken te hebben, en mensen voor wie het leven een worsteling is. Er is beleid gemaakt dat schulden vergroot en de tabaks- en voedingsindustrie de hand boven het hoofd houdt, en tegelijkertijd mensen aanspreekt op hun eigen verantwoordelijkheid. Mensen zonder sociale netwerken, mensen in armoede, mensen die dik zijn - ze worden op één kenmerk vastgepind, namelijk op hun klaarblijkelijke onvermogen. Er is vooral oog voor hun ‘tekorten’, en dat zij wellicht interessante, behulpzame, humoristische en creatieve mensen zijn, telt niet. Omgekeerd wordt de zelfredzaamheid van veel mensen in goeden doen sterk overschat: waar zouden zij zijn zonder hun sociale netwerk, de belastingadviseur, of de poetsvrouw? Iedereen kan op enig moment in het leven alleen, kwetsbaar, hulpbehoevend of arm zijn. Een mens is meer dan een stapel tekortkomingen of een bundel risicofactoren. Een veerkrachtige, gezonde stad is dan ook geen optelsom van individuen die goed in staat zijn om voor zichzelf te zorgen. Het gaat niet om de vraag “hoe word ik veerkrachtig en gezond”, maar over de vraag “hoe maken we de maatschappij, stad of buurt veerkrachtig en gezond?”. Oftewel, hoe kunnen we het samen doen. Deze locaties moeten onderdeel worden van dit Sociale Rioleringsstelsel.	

Projectnaam: Sociale Riolering in Noord: Noorderhuis en Kanskracht		
Kwaliteit Als inwoners zelf eigenaarschap voelen	Scope Twee levendige plekken in de buurt Noord	Afbakening Geen
Planning Duidelijk plan van aanpak in 2025 voor beide locaties dat ruimte biedt voor de invulling	Budget • Nog niet duidelijk	Risico's • Nog niet duidelijk
Samenwerkingspartners • Inwoners • Geïnteresseerde partijen	Randvoorwaarden • Duidelijkheid omtrent de fysieke toestand van het Noorderhuis	
Afhankelijkheden • Hoe hangt dit project inhoudelijk samen met de andere projecten? Welke raakvlakken zijn er met de lijnorganisatie / afdelingen?	Communicatie Hoe, waar en hoe vaak communiceren we over dit project?	

Aanpak

De metafoor van een ‘rioleringsstelsel’ helpt om te begrijpen hoe we, na decennia van individualisering, boven de grond sociaal weefsel kunnen maken. Het helpt om het vizier te verschuiven van ‘afzonderlijke individuen’ naar datgene wat zich tussen mensen afspeelt, naar de vele soorten verbindingen tussen mensen, naar een ‘sociaal rioleringsstelsel’. Maar waarom zijn sociale contacten zo belangrijk? De manier waarop ze werken is complex en dynamisch. In de eerste plaats is de behoefte aan erkenning en aan gezien worden een basale menselijke behoefte. We zijn sociale wezens en menselijk contact is essentieel voor onze ontwikkeling. Contacten helpen op vele manieren om een goed leven te hebben. Sommige contacten zijn wellicht schadelijk - trekken iemand de criminaliteit in of resulteren in een infectie maar dat laat onverlet dat mensen niet zonder sociale contacten kunnen. Mensen hebben niet één soort contact nodig maar een rijk palet van verschillende contacten, gevarieerde sociale netwerken van verschillende kleuren en intensiteit.

Sinds kort is het duidelijk dat het sociale, het mentale en het biologische in die netwerken op een prachtige manier samenwerken. Wetenschappelijk onderzoek heeft gewezen op de beschermende waarde van sociale netwerken voor hart- en vaatziekten, diabetes, mentale klachten, infectieziekten en ziekmakende eenzaamheid. Blootstelling aan anderen en dus aan meer gevarieerde micro-organismen leidt ook tot een sterker microbioom. Gedoseerde blootstelling aan bacteriën en virussen sterkt ons immuunsysteem omdat het door blootstelling heeft geleerd hoe het moet reageren op potentieel schadelijke micro-organismen. Eenvoudig geformuleerd – door sociaal verkeer ontstaat een betere balans tussen goeie en slechte bacteriën en een grotere weerbaarheid. Eenzaamheid is niet alleen een sociaal en mentaal fenomeen, maar het trekt ook een spoor in de darmflora. Datzelfde geldt voor blootstelling aan natuur - aan bomen, struiken, dieren en modder. Kinderen die buiten spelen en de modder niet uit de weg gaan, hebben een weerbaarder immuunsysteem. Wandelen in het bos is nuttig voor de spieren, de stemming, en de weerbaarheid. Gevarieerde contacten helpen echter niet alleen om ziektes te voorkomen. Sociale contacten maken een leven met pech – met chronische ziekten, beperkingen, of bijverschijnselen van intensieve behandelingen – ook in veel opzichten dragelijker. Sociale contacten hebben te maken vele soorten van ‘ontmoeten’. In de organisatie van ontmoetingen speelt de publiek ruimte een sleutelrol. Straten, pleinen, stadstuinen, buurtcentra, hangplekken, muurtjes, bioscopen, bibliotheken, cafés: publieke ontmoetingsplekken stimuleren verbindingen, netwerken en contact, en dus welzijn, welzijn en veerkracht in de breedste zin van het woord.

Projectnaam: Schutterspark als groene long voor de inwoners		
Projectleider N.t.b.	Opdrachtgever - Patricia Rompen - Evelien Meijerink	Projectteam + rollen N.t.b.
Bijdrage aan doelstellingen Het Schutterspark past bij een aantal doelstellingen maar draagt vooral bij aan het creëren van mogelijkheden tot meedoen voor veel inwoners.	Resultaat De ambitie is terug te keren naar de originele bedoeling van het park. Ons resultaat is een groenvoorziening die voor veel inwoners functioneert als een groene long waarin ze samen kunnen komen (sociale Riolering), stress kunnen verminderen en mee kunnen doen.	Bijdrage aan strategische principes - Gemeenschapszin - Eigenaarschap bij inwoners
Aanleiding De huidige functionaliteiten in het Schutterspark zijn teveel afgedreven van de originele bedoeling. Het is een lappendeken geworden en het eigenaarschap ligt niet meer bij inwoners.	Context Ooit is het park opgezet vanuit de gedachten dat de omwonenden een groene long in de buurt nodig hadden waar ze vrij gebruik van konden maken. Door steeds meer te koersen op een commerciële invulling is die grondgedachte onder druk komen te staan. Hoe brengen we de uiteenlopende belangen weer dichterbij elkaar?	
Kwaliteit Een invulling van het park dat dichterbij de originele bedoeling staat zonder uit het oog te verliezen dat andere functionaliteiten erbij kunnen passen.	Scope We laten de originele bedoeling van het park aansluiten op het huidige gebruik.	Afbakening We gaan niet over de huidige afspraken met uitbaters.
Planning N.t.b.	Budget N.t.b.	Risico's Door de lappendeken van gebruik is er ook een lappendeken aan afspraken ontstaan.
Samenwerkingspartners N.t.b.	Randvoorwaarden Juridische consequenties van de afspraken moeten nader onderzocht worden.	Aanpak Om te beginnen moet de bedoeling van het park terug in beeld komen om op deze wijze betere keuzes te kunnen maken.
Afhankelijkheden N.t.b.	Communicatie N.t.b.	

Projectnaam: Herijking Sociaal Domein		
Projectleider Evelien Meijerink	Opdrachtgever Harry van de Roer	Projectteam + rollen - Teammanager MO - Teammanager uitvoering - Projectleiders herijking Sociaal Domein
Bijdrage aan doelstellingen Draagt bij aan het realiseren van stabiliteit over de volle breedte.	Resultaat Per onderdeel nader te bepalen.	Bijdrage aan strategische principes - Belangen verbinden - Werken vanuit vertrouwen - Mensgericht
Aanleiding De Herijking van het Sociaal Domein is een belangrijk onderdeel van de fundering van het programma. We willen in de praktijk experimenteren met nieuwe werkwijzen om uiteindelijk tot keuzes te komen die echt bijdragen.	Context Zie programmaverhaal.	
Kwaliteit Inwoners in een kwetsbare positie ervaren een duidelijke verbetering	Scope Een andere werkwijze vanuit de praktijk.	Afbakening Geen.
Planning N.t.b.	Budget N.t.b.	Risico's Kan niet, Mag niet, Doen we al sluipt ook hier naarbinnen.
Samenwerkingspartners N.t.b.	Randvoorwaarden N.t.b.	Aanpak Benadering hierin is vooral dat we vanuit de echte werkelijkheid van onze inwoners gaan leren wat we anders gaan doen. Experimenteerruimte in Noord en Oost: - Bestaanszekerheid en preventie - Jeugd en context - Bouwfonds: jongeren en toekomst - Impact leefomgeving Zorgzame wijk Noord, w.o. ouderen en voorzorgcirkels (vgl. het door VGZ gefinancierde programma in Almere).
Afhankelijkheden N.t.b.	Communicatie N.t.b.	

Projectnaam: Gebiedsgericht werken - Rol van de wijkmanagers - Wijkplannen		
Projectleider Evelien Meijerink	Opdrachtgever Harry van de Roer	Projectteam + rollen 3 Wijkmanagers - Kwartiermaker Noord
Bijdrage aan doelstellingen De doorontwikkeling van gebiedsgericht werken is essentieel om de huidige werkwijze beter in de pas te laten lopen met de veranderende werkwijze.	Resultaat Wijkplannen voor de komende 4 jaar zijn gereed en worden uitgevoerd.	Bijdrage aan strategische principes - Gebiedsgericht - In directe relatie met de inwoner - Afgestemd met partijen
Aanleiding In haar coalitie akkoord heeft de huidige coalitie een heel speerpunt gewijd aan de wijze waarop zij wijkgericht aan de slag wil gaan. Sinds eind 2023 is er een heel nieuw team van wijkmanagers aan de slag met die opdracht en om de ambitie aan te jagen is er een stuurgroep van drie collegeleden (en ambtelijke ondersteuning) gevormd die in deze fase de ontwikkelingen volgt en stuurt.	Context Op het schaalniveau van de wijk komen allerlei vraagstukken en beleidsdomeinen samen. Het is een niveau dat aansluit bij de leefwereld van inwoners. Zaken die spelen in de wijk, zoals een groep jongeren die overlast veroorzaken of inwoners die samen een buurthuis beheren, hebben invloed op de wijkbewoners en hoe zij de leefbaarheid ervaren. Interventies krijgen echter hun beslag in de systeemwereld van gemeenten, corporaties, welzijnsinstellingen en andere organisaties. Op het schaalniveau van de wijk worden vraagstukken opgepakt in een samenspel tussen gemeente, partners, ondernemers en inwoners. In de praktijk blijkt dat het voor gemeenten vaak lastig is om aan te sluiten bij de behoeften van inwoners. Er is sprake van een spanningsveld tussen leef- en systeemwereld. Wijkgericht werken wordt in veel gemeenten toegepast als oplossing voor dit spanningsveld. Door wijkgericht te werken, proberen gemeenten aansluiting te vinden bij de leefwereld van haar inwoners.)	
Kwaliteit Er wordt een regiegroep samengesteld ¹ vanuit uiteenlopende betrokken partijen die samen sturen op de gemaakte afspraken. De afspraken worden zo concreet mogelijk verwoord, het gaat immers om het hier en nu en de samenwerking in het gebied.	Scope -Wijkplannen -Ondersteuning van buurtnetwerken	Afbakening Beleid maken zonder onze inwoners hierbij te betrekken.
Planning De wijkplannen kennen naar verwachting een looptijd van 4-5 jaar en worden jaarlijks aangescherpt.	Budget Zie reguliere begroting.	Risico's - Op een onjuiste wijze inwoners betrekken bij initiatieven. - Slechte communicatie - Slecht verwachtingsmanagement naar inwoners en externe partijen

¹ samenstelling is afhankelijk van het wijkplan

Projectnaam: Gebiedsgericht werken - Rol van de wijkmanagers - Wijkplannen		
Samenwerkingspartners - Inwoners - Alle beleidsdomeinen van de gemeente - Uitvoerende partijen en andere partners	Randvoorwaarden Organisatie die bereid is naar het gebied te kantelen	Aanpak - Opstellen van wijkagenda en wijkplannen - In de fase waar we ons in Brunssum bevinden is het van belang dat we per wijk gaan werken aan een duidelijke visie op het gebied die leidt tot een wijkagenda, samen met bewoners en partnerorganisaties. Hierdoor kunnen we sturen op een samenhangende aanpak in de uitvoering. - Sinds het begin van de samenwerking tussen gemeente en buurt zijn er uiteenlopende samenwerkings- en overlegvormen geweest. De meest recentelijke vorm is die van een buurtnetwerk als vertegenwoordiging van de buurt en als eerste aanspreekpunt voor gemeente en wijkmanager. - Echter welke definitie wij hanteren voor een buurtnetwerk is niet geformaliseerd met als gevolg dat we er allemaal wat anders onder verstaan. En hoewel participatie vanuit burgers altijd moet aansluiten bij de behoefte van die burgers is het bij een formelere rol van een buurtnetwerk van belang toch te komen tot een korte beschrijving waar buurtnetwerken hun eigen invulling aan kunnen geven.
Afhankelijkheden - Relatie met participatie(verordening) - Relatie met alle beleidsdomeinen binnen gemeente Brunssum	Communicatie Wijkgericht werken is continu communiceren en zichtbaar zijn in de wijk.	

Projectnaam: Participatie - Participatieverordening - Het Relevante Gesprek - Inrichten van de organisatie		
Projectleider Evelien Meijerink en Rachelle Gulikers	Opdrachtgever Harry van der Roer	Projectteam + rollen Rachelle Gulikers
Bijdrage aan doelstellingen Werken vanuit de inwoners van Brunssum.	Resultaat • Er ligt een participatieverordening • Er is een nieuwe werkwijze geïntroduceerd in de gemeente	Bijdrage aan strategische principes • Mensgericht • Eigenaarschap bij de inwoners
Aanleiding In het coalitieakkoord heeft de huidige coalitie haar ambities op dit terrein geformuleerd. Inmiddels is hierbij een wettelijke verplichting gekomen.	Context Oplossingen en beleid achter het bureau ontwikkelen leveren onvoldoende resultaten op.	
Kwaliteit We leveren een Verordening op die inwoners meer mogelijkheden biedt om mee te doen en die de organisatie aanspoort anders te werken.	Scope • Verordening • Nieuwe werkwijze	Afbakening We gaan niet over specifieke ontwikkelingen, plekken of beleid.
Planning • Laatste kwartaal 2025 wordt de verordening vastgesteld • Werkwijze van het Relevante Gesprek wordt in 2025 uitgerold	Budget Voor 2025 100.000,-	Risico's "Kan niet, mag niet, doen we al!"
Samenwerkingspartners • Gemeenteraad • Burgerinitiatieven • Interne ambassadeurs	Randvoorwaarden Invoeren van deze werkwijze moet directie breed gedragen worden.	Aanpak • Werkgroep met raadsleden • Trainingsprogramma voor de ambassadeurs
Afhankelijkheden Alle organisatieonderdelen	Communicatie Er komt een publieksvriendelijke variant van de verordening	